

Dosarul nr. 2ra-1884/2021
2-19145273-01-2ra-24112021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. I.Maxim)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M.Guzun, A.Malîi, I.Dutca)

DECIZIE

09 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chisca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Victor Burduh
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Instituția Publică Agenția Servicii Publice,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică
Agenția Servicii Publice împotriva lui Bortă Romeo, intervenient accesoriu Stejar
Elena cu privire la recunoașterea nulității actului de divorț și a certificatului de
divorț,
împotriva deciziei din 30 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La data de 04 septembrie 2019, IP Agenția Servicii Publice a depus cerere de
chemare în judecată împotriva lui Bortă Romeo, intervenient accesoriu Stejar Elena
cu privier la recunoașterea nulității actului de divorț și a certificatului de divorț.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, urmare a examinării cererii
depuse de Stejar Elena întru eliberarea pașaportului cetățeanului Republicii
Moldova, depusă la 20 februarie 2019 prin intermediul Ambasadei Republicii
Moldova în Republica Elenă, au fost inițiate verificări privind legalitatea eliberării
unor documente de stare civilă pe numele pârâtului Bortă Romeo și a
intervenientului accesoriu Elena Stejar.

A indicat că, la data de 14 august 2000 a fost încheiată căsătoria între Bortă
Romeo și Elena Stejar în XXXXX, înregistrată sub nr.589.

A susținut că, pe marginea actului de căsătorie au fost eliberate certificatele de
căsătorie seria XXXXX din 17 august 2000 și seria XXXXX din 02 ianuarie 2018
(document eliberat la solicitarea pârâtului Bortă Romeo).

A menționat reclamanta că, la data de 03 octombrie 2002 a fost întocmit actul
de divorț nr.XXXXX de Serviciul Stării Civile Ciocana, mun.Chișinău, fiindu-i
eliberat pârâtului Bortă Romeo certificatul de divorț seria XXXXX din 03 octombrie
2002, drept temei pentru întocmirea acestuia fiind Hotărârea Judecătoriei Chișinău
(sediul Ciocana), (dosar nr.XXXXX), rămasă definitivă la 24 septembrie 2002.

A indicat reclamanta că, la demersul Direcției Generale Stare Civilă a ASP, s-a solicitat informația de la Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) pentru a confirma dacă a fost examinat un astfel de dosar civil, privind desfacerea căsătoriei între Bortă Romeo și Elena Stejar. Ca urmare a interpelării, prin răspunsul nr.7282 din 18 iulie 2019, s-a infirmat înregistrarea și examinarea unui dosar privind desfacerea căsătoriei în care să fie implicate persoanele vizate supra.

A solicitat reclamanta, IP Agenția Servicii Publice recunoașterea nulității actului de divorț nr.XXXXXX din 03 octombrie 2002 și a certificatului de divorț seria XXXXX din 03 octombrie 2002.

Prin hotărârea din 04 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), acțiunea depusă de IP Agenția Servicii Publice a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 30 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de IP Agenția Servicii Publice și s-a menținut hotărârea din 04 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

La 09 noiembrie 2021 și la 16 noiembrie 2021 IP Agenția Servicii Publice a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că soluția instanței de apel în sensul adoptat rezultă din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului.

S-a invocat în recurs că instanța de apel eronat s-a bazat pe prevederile Legii nr.100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă.

Or, în litigiul din speță nu se invocă faptul că copia hotărârii de divorț nu se regăsește în arhiva registrelor actelor de divorț, dar faptul că actul judecătoresc nu a fost emis și nu există, ceea ce se confirmă prin răspunsul Judecătoriei Chișinău nr.7282 din 18 iulie 2019 din care rezultă că în Judecătoria Ciocana, mun.Chișinău, în anul 2002 nu a fost înregistrat dosar civil la acțiunea Stejar Elena și Bortă Romeo privind desfacerea căsătoriei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa participanților la proces la 27 septembrie 2021, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 127-128).

Prin urmare, recursul declarat la 09 noiembrie 2021 și respectiv la 16 noiembrie 2021 de către IP Agenția Servicii Publice este depus în termenul legal.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 22 decembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui cauza spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Art. 239 Cod de procedură civilă, statuează că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În sensul art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

După cum denotă actele cauzei, IP Agenția Servicii Publice s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Bortă Romeo, intervenient accesoriu Stejar Elena solicitând recunoașterea nulității actului de divorț nr.XXXXXX din 03 octombrie 2002 și a certificatului de divorț seria XXXXX din 03 octombrie 2002 întocmite pe bază de acte false.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 04 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de către IP Agenția Servicii Publice, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea din 04 martie 2020 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru).

În susținerea soluției sale, instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 62, 79 alin. (1) și (2) și 80 alin. (3) al Legii nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă și a concluzionat că prima instanță just a conchis asupra netemeinicii pretențiilor formulate de IP Agenția Servicii Publice privind declararea nulității actelor menționate supra, or, hotărârea Judecătorei Ciocana, mun.Chișinău din 09 septembrie 2002, s-a păstrat în oficiu timp de 10 ani, ulterior fiind distrusă.

Mai mult, instanța de apel a reținut că, nu a fost constatat caracterul fals al hotărârii judecătorești, or caracterul fals al unui act judecătoresc nu poate fi constatat de către o persoană interesată, în speță de către Agenția Servicii Publice, decât de o autoritate competentă în acest sens și în cadrul unei proceduri prevăzute de lege.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție verificând legalitatea deciziei instanței de apel consideră necesar de a menționa că adoptând soluția pe caz instanța de apel, nu a verificat circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, nu a elucidat toate circumstanțele esențiale ale cauzei, nu a dat răspuns la toate motivele apelului, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții premature, prin ce se impune casarea deciziei cu trimiterea acesteia spre rejudecare în instanța de apel.

Astfel, din recursul declarat rezultă că recurenta IP Agenția Servicii Publice își exprimă dezacordul cu soluția adoptată de către instanța de apel invocând în unanimitate că concluziile instanței sunt în contradicție cu materialele cauzei.

Cum reiese din materialele dosarului, la data de 03 octombrie 2002 a fost întocmit actul de divorț nr.XXXXX de Serviciul Stării Civile Ciocana, mun.Chișinău, fiindu-i eliberat pârâtului Bortă Romeo certificatul de divorț seria XXXXX din 03 octombrie 2002, drept temei pentru întocmirea acestuia fiind Hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana), (dosar nr.XXXXX), rămasă definitivă la 24 septembrie 2002 (f.d.4).

Tot din materialele dosarului rezultă că Direcția Generală Stare Civilă a ASP, la data de 21.06.2019 s-a adresat cu un demers către Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) prin care a solicitat informația dacă a fost examinat un astfel de dosar civil, privind desfacerea căsătoriei între Bortă Romeo și Elena Stejar.

Ca urmare a interpelării, prin răspunsul nr.7282 din 18 iulie 2019, parvenit de la Judecătoria Ciocana, mun.Chișinău, s-a menționat că în anul 2002, în Judecătoria Ciocana, mun.Chișinău, nu a fost înregistrat dosar civil la acțiunea Elenei Stejar și Bortă Romeo privind desfacerea căsătoriei (f.d.5).

Reieșind din circumstanțele expuse, IP Agenția Servicii Publice a solicitat recunoașterea nulității actului de divorț nr.XXXXX din 03 octombrie 2002 și a certificatului de divorț seria XXXXX din 03 octombrie 2002, eliberate în baza unui act judecătoresc, care nu a fost emis.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție atestă că, menținând hotărârea primei instanțe prin care s-a respins acțiunea ca neîntemeiată, deși obiectul acțiunii este anularea și recunoașterea nulității actelor de stare civilă, eliberate în baza unui act judecătoresc, care nu a fost emis, instanța de apel în motivarea soluției sale s-a bazat pe prevederile art. art. 62

alin. (1) lit. (a), 79 alin. (1) și (2) cât și art. 80 alin (3) al Legii nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, considerînd justă soluția primei instanțe privind netemeinicia pretențiilor formulate de IP Agenția Servicii Publice, constatînd că hotărîrea Judecătorei Ciocana mun.Chișinău din 09 septembrie 2002 nu se regăsește în arhiva registrelor actelor de divorț, fiind nimicită după expirarea termenului de păstrare de 10 ani, cât și prin faptul că nu a fost constatat caracterul fals al hotărîrii judecătorești și că falsul unui act judecătoresc nu poate fi constatat de către o persoană interesată, la caz de către Agenția Servicii Publice, dar de o autoritate competentă în acest sens și în cadrul unei proceduri prevăzute de lege.

Or, ajungînd la o astfel de concluzie, instanța de apel a trecut cu vederea și nu a supus aprecierii argumentul adus de către IP Agenția Servicii Publice în cererea de chemare în judecată cât și în cererea de apel precum că, în Judecătoria Ciocana, mun.Chișinău, în anul 2002 nu a fost înregistrat un dosar civil, la acțiunea Elenei Stejar și Bortă Romeo privind desfacerea căsătoriei și prin urmare, hotărîrea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 09 septembrie 2002, în temeiul căreia a fost eliberat actul de divorț nr.XXXXXX din 03 octombrie 2002 și certificatul de divorț seria XXXXX din 03 octombrie 2002, nu a fost emisă.

Reeșind din circumstanțele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și a examinat cauza sub alt aspect decît cel invocat de reclamant.

Prin urmare, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărîrea adoptată.

Dreptul de a fi auzit, a fost încălcat, or dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994). CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunînd un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61, seria A nr. 288). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărîrii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

Astfel, din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Instituția Publică Agenția Servicii Publice.

Se casează integral decizia din 30 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică Agenția Servicii Publice împotriva lui Bortă Romeo, intervenient accesoriu Stejar Elena cu privire la recunoașterea nulității actului de divorț și a certificatului de divorț, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chisca-Doneva

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Nina Vascan

Victor Burduh

Iurie Bejenaru